

Inkomstskillnaden mellan könen har ökat

Kvinnor har lägre inkomster än män. Efter många års minskning av inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män har de sedan några år tillbaka ökat.

SCB:s inkomstregister visar att år 2007 hade kvinnor i åldersgruppen 20–64 år en medianinkomst på 212 200 kronor. Män hade 272 500 kronor. Det betyder att kvinnors inkomst var 78 procent av mäns inkomst. Skillnaden mellan kvinnors och mäns inkomst, minskade under en lång period. År 1985 låg andelen på 68 procent, tio år senare var den uppe i 75 procent. Därefter gick ökningen långsammare med nedgångar enstaka år. År 2004 nåddes det hittills högsta värdet, 79 procent. Därefter har dock utvecklingen gått åt motsatt håll, så att inkomstskillnaden var större 2007 än 2004.

Det inkomstbegrepp som används är sammanräknad förvärvsinkomst. I detta begrepp ingår inkomst av lön och näringsverksamhet samt de skattepliktiga transfereringar man får för att man av någon anledning inte arbetar. Dessa transfereringar är främst arbetslöshetsersättning, sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning och pension.

Flera faktorer avgör hur stor inkomst en person har. För de allra flesta handlar det enkelt uttryckt om storleken på lönen och på hur mycket man arbetar. Jämför man kvinnor och män inom dessa områden visar det sig också att kvinnor i genomsnitt har lägre lön och kortare arbetstid än män har.

Vad har då skett för kvinnor och män sedan mitten av 1980-talet när det gäller dessa faktorer? Har det skett någon utjäm-

ning och pågår i så fall denna utjämning fortfarande?

UPPGIFTER FRÅN LÖNER för hela arbetsmarknaden finns från och med 1992. Kvinnors lön som andel av mäns lön har under hela perioden varit tämligen konstant. Det har inte skett någon utjämning under dessa 15 år. Medellönen för kvinnor 2007 var 23 500 kronor och för män 28 000 kronor, dvs. medellönen för kvinnor uppgick, precis som 1992, till 84 procent av medellönen för män. Deltidslönerna är uppräknade till heltidslöner.

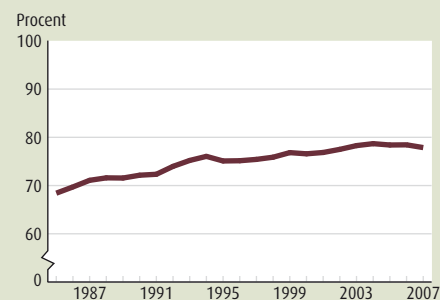
Här bör förtydligas att löneskillnaderna mellan kvinnor och män till allra största delen beror på skillnader i lön mellan olika typer av yrken och olika sektorer på arbetsmarknaden. Kvinnor arbetar i större utsträckning än män inom yrkesområden med relativt låg lön, till exempel vård och omsorg.

Könsuppdelningen på arbetsmarknaden har givetvis stor betydelse för inkomstskillnaderna. Under 1990-talet har det skett en svag minskning av könsuppdelningen, som främst berodde på en ökad andel kvinnor inom traditionellt manliga yrken, som kräver hög utbildning och därmed högre lön. Data från SCB:s yrkesregister tyder på att denna utveckling har fortsatt under 2000-talet och det borde bidra till ökad utjämning av inkomsterna.

NÄR DET GÄLLER DEN överenskomna arbetstiden för dem som förvärvsarbetar ökade den för kvinnor

Inkomstskillnaderna är större än 2004

Skillnad mellan kvinnors och mäns sammanräknade inkomst 1985–2007. Kvinnors andel i relation till mäns andel

2007 låg kvinnors inkomst som andel av mäns cirka en procentenhet lägre än 2004.

från strax under 34 timmar i slutet av 1980-talet till närmare 36 timmar 2002. Under åren 2004–2007 låg den något lägre, 35 timmar. För män har utvecklingen varit den motsatta, en minskning från drygt 41 timmar i slutet av 1980-talet till 40 timmar 2004 och därefter oförändrat. Räkna man kvinnors arbetstid som andel av mäns arbetstid nåddes det hittills högsta värdet, precis som när det gäller sammanräknad förvärvsinkomst, år 2004.

Utjämningen har således avstannat de senaste åren vilket bidrar till att inkomstskillnaderna inte längre minskar. I mitten av 1990-talet arbetade 38 procent av kvinnorna och 8 procent av männen deltid. År 2007 var andelarna 34 respektive 11 procent. Även här sker små förändringar som borde bidra till inkomstutjämningen.

EN ANNAN VIKTIG FAKTOR är de personer som inte är sysselsatta, det vill säga de som är arbetslösa eller inte ingår i arbetskraften. Att inte vara sysselsatt är vanligare bland

kvinnor än bland män. I slutet av 1980-talet var det cirka 15 procent av kvinnorna och 10 procent av männen i åldersgruppen 20–64 år som inte fanns i arbetskraften enligt arbetskraftsundersökningen (AKU). Efter en kraftig ökning under lågkonjunkturen på 1990-talet har andelen åter minskat. Under de senaste åren har dock minskningen varit större för män. Jämfört med 2003 har andelen minskat från 16 till 13 procent för män och från 21 till 20 procent för kvinnor. Detta har säkert bidragit till att inkomstskillnaderna inte har minskat de senaste åren.

När man är frånvarande från arbetet på grund av sjukdom eller för att ta hand om sina barn minskar inkomsten. Kvinnor har högre ohälsotal än män och skillnaden har ökat under den senaste 10-årsperioden. År 1998 låg ohälsotalen för kvinnor på 38. År 2007 hade det gått upp till 46. För män var ökningen betydligt mindre, från 29 till 31. Det innebär att år 1998 var ohälsotalen för kvinnor 30 procent högre än för män. År

2007 låg det 50 procent högre. Denna utveckling motverkar en utjämning av inkomsterna.

OCKSÅ NÄR DET GÄLLER FRÅNVARO för att ta hand om sina barn är skillnaden mellan könen stor, även om den har minskat något under de senaste åren. När det gäller föräldrapenning, det vill säga de dagar som föräldrarna kan ta ut till dess barnet är 8 år, ökar andelen ersättningsdagar uttagna av män. År 1990 togs endast 7 procent av ersättningsdagarna med föräldrapenningen ut av män, år 2000 var det 12 procent och 2007 nästan 21 procent. Också när det gäller tillfällig föräldrapenning (vård av sjuka barn) har en utjämning skett.

Under den senaste 10-årsperioden har andelen dagar uttagna av män ökat från 31 till 36 procent. Dessa förändringar verkar utjämnande på inkomsterna.

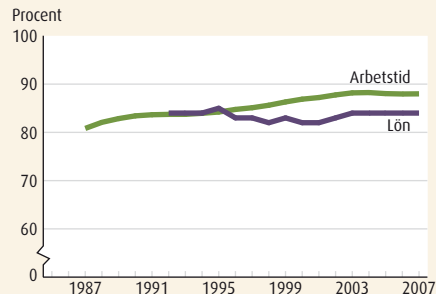
ATT KVINNOR HAR STÖRRE frånvaro från arbetet framgår också av SCB:s inkomstregister. Den del av den sammanräknade förvärvsinkomsten som består av transfereeringar, det vill säga de ersättningsar man får för att man av någon anledning inte arbetar, är större för kvinnor än för män. Medelbeloppet för kvinnor år 2007 var 25 procent högre än för män och det var den största skillnaden som funnits under mätperioden (1985–2007). För kvinnor bestod den sammanräknade förvärvs-

inkomsten år 2007 till nästan 17 procent av transfereringar och för män knappt 10 procent.

SAMMANTAGET FÖREFALLER det som om det är på två områden som utvecklingen går i en riktning som medför att inkomstskillnaderna mellan könen minskar. Dessa två områden är könsuppdelningen på arbetsmarknaden och uttag av föräldrapenningen. När det gäller löner och arbetstidens längd tycks utvecklingen i stort sett ha stått stilla de senaste åren och när det gäller ohälsotalen och andelen ej sysselsatta pekar utvecklingen de senaste åren i en riktning som medför ökade inkomstskillnader. ●

Skillnad mellan kvinnors och mäns lön och överenskommen arbetstid

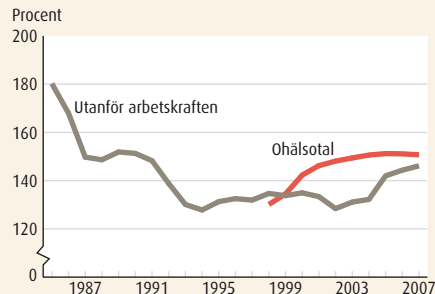
Kvinnors andel i relation till mäns andel

Kvinnors lön har legat på ungefär samma avstånd från mäns löner de senaste 15 åren. När det gäller överenskommen arbetstid har kvinnorna kommit närmare männen, dock inte de senaste åren.

Skillnad mellan kvinnors och mäns ohälsotal och andel utanför arbetskraften

Kvinnors andel i relation till mäns andel

Både när det gäller andelen som är utanför arbetskraften och ohälsan har skillnaderna mellan kvinnor och män ökat de senaste åren.